

Brązowa siekierka ze Strumian, gm. Stargard

Karolina Bucka
Stargard
karolina_bucka@op.pl

Abstrakt

W tekście przedstawiono brązową siekierkę znaną z miejscowości Strumiany, gm. Stargard. Narzędzie zakwalifikowano do typu Wrocław-Szczytniki wariant A. Czas występowania tego typu siekierki określa się na ok. 2000-1600 r. p.n.e.

Abstract

The text presents a bronze axe found in the village of Strumiany, Stargard Commune. The tool was categorised as Wrocław-Szczytniki type, variety A. The timeline of such axes is c. 2000-1600 BC.

Słowa kluczowe

Strumiany, epoka brązu, siekierka brązowa

Keywords

Strumiany, Bronze Age, bronze axe

W grudniu 2015 r. do MAH w Stargardzie przekazana została siekierka z brązu. Znalaziono ją na początku listopada na skraju lasu w Strumianach, gm. Stargard. Zabytek został wpisany do księgi inwentarzowej pod numerem MS/A/318 (ryc. 1).

Zanim przyniesiono zabytek do Muzeum, próbowano zetrzeć z niego warstwę zielonej szlachetnej patyny (ryc. 2). Ostrze jest wyszczerbione na całej swojej długości, niemniej ogólny stan zachowania zabytku należy ocenić na bardzo dobry. Siekierka ma lekko podniesione boki, szerokie łukowate ostrze oraz prosty obuch. Na mniej więcej 2/3 całkowitej długości szerokość równomiernie rozszerza się ku ostrzu. Boki podnoszą się delikatnie od 12 mm od obucha, maksymalną wysokość (11 mm) osiągają w połowie całkowitej długości siekierki i opadają jednostajnie ku ostrzu. Długość całkowita przedmiotu wynosi 128 mm, szerokość ostrza 55 mm, szerokość obucha 16 mm.

Zabytek ten nawiązuje do dość licznej grupy siekierki typu Wrocław-Szczytniki rozpowszechnionych we wczesnej epoce brązu na zachód od linii wyznaczonej przez górną Odrę, Prostynię, górną Noteć i ujście Wisły, w kulturze unietyckiej

i ugrupowaniach pozostających pod jej wpływem¹. Obuchy tych siekierok są proste, zakrzywione lub trójkątne. Krawędzie są niskie i zbliżają się do siebie w centralnej części narzędzia. Niektóre egzemplarze mają poziomą poprzeczkę w najwęższej części „Bahnmitte” (część pomiędzy krawędziami). Wielkość siekierok waha się pomiędzy 71 a 162 mm, a szerokość ostrza od 28 do 59 mm. Występują w dwóch wariantach².

Pojedyncze okazy z wariantu A, bo do niego należy zakwalifikować narzędzie ze Strumian, na terenie Pomorza Zachodniego znaleziono w Bezzreczu, gm. Dobra³; Chojnie, gm. loco⁴; Lipinach, gm. loco⁵; Mętynie Małym, gm. Chojna⁶; Mielęcinnie, gm. Człopa⁷; Reptowie, gm. Kobylanka⁸ oraz w obrębie wsi Piasek gm. Cedynia⁹. Aż 4 egzemplarze pochodzą z miejscowości Babin, gm. Bielice¹⁰. Na Pomorzu Wschodnim znaleziono je w obrębie miejscowości Domaradz, gm. Damnica¹¹ oraz w Struszewie, gm. Borzytuchom¹².

Mając na uwadze powyższe przykłady, siekierkę ze Strumian należy datować na ok. 2000-1600 r. p.n.e., a jej przynależność kulturową określić na grupę płońską¹³ zastrzegając, że z punktu widzenia wyrobów brązowych Pomorze znajdowało się w owym czasie w strefie wpływów kultury unietyckiej¹⁴.

Bibliografia

- Blajer W. 2001. *Skarby przedmiotów metalowych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza na ziemiach polskich*. Kraków.
- Blajer W. 2012. Wprowadzenie do problematyki kulturowej zabytków z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. W: K. Kowalski, D. Kozłowska-Skoczka (red.), *Zaginione-Ocalone. Szczecińska kolekcja starożytności pomorskich*. Szczecin, 107-117.
- Bukowski Z. 1998. *Pomorze w epoce brązu w świetle dalekosiężnych kontaktów wymiennych*. Gdańsk.
- Gedl M. 1985. Uwagi na temat starszych okresów epoki brązu na Pomorzu. W: W. Filipowiak (red.), *Najnowsze kierunki badań najdawniejszych dziejów Pomorza*. Szczecin, 85-105.
- Jeremicz J. 2006. *Znaleziska broni ze stanowisk wodnych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza z terenu Polski*. Lublin (maszynopis pracy magisterskiej).
- Kersten K. 1958. *Die Funde der älteren Bronzezeit in Pommern*. Neumünster-Hamburg.

¹ Blajer 2001, 77.

² Szpunar 1987, 20.

³ Kersten 1958, 90, tabl. 5; Szpunar 1987, 20.

⁴ Szpunar 1987, 20.

⁵ Szpunar 1987, 21.

⁶ Sarnowska 1969, 105, tabl. 6; Szpunar 1987, 21.

⁷ Szpunar 1987, 22.

⁸ Szpunar 1987, 22.

⁹ Sarnowska 1969, 213, ryc. 209; Szpunar 1987, 22, tabl. 6: 108A; 30, tabl. 9: 160A; Jeremicz 2006, 128, tabl. 14.

¹⁰ Sarnowska 1969, 206; Szpunar 1987, 20; Kozłowska-Skoczka 2012, 121.

¹¹ Wierzbicki 2003, nr kat. 17.

¹² Wierzbicki 2003, nr kat. 92.

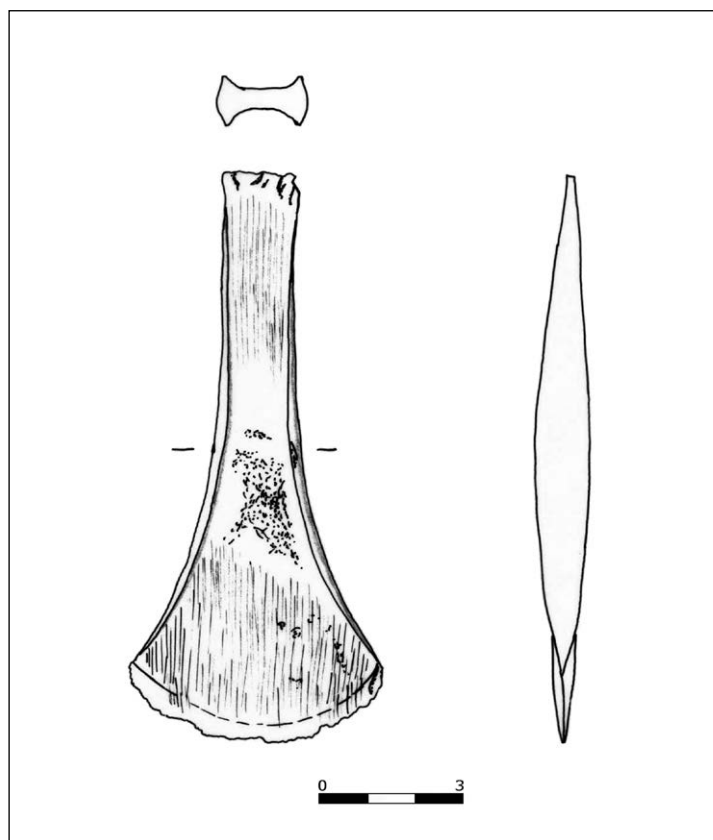
¹³ Bukowski 1998, 19, 103-104.

¹⁴ Gedl 1985, 86; Blajer 2012, 107.

- Kozłowska-Skoczka D. 2012. Epoka brązu – wczesna epoka żelaza – katalog zabytków. W: K. Kowalski, D. Kozłowska-Skoczka (red.), *Zaginione-Ocalone. Szczecińska kolekcja starożytności pomorskich*. Szczecin, 119-192.
- Sarnowska W. 1969. *Kultura unietycka w Polsce*. Wrocław-Warszawa-Kraków.
- Szpunar A. 1987. Die Beile in Polen I (Flachbeile, Randleistenbeile, Randleistenmeißel). *Prähistorische Bronzefunde IX* (16). München.

STRONY INTERNETOWE

- J. Wierzbicki, Pogranicze Pomorza Zachodniego i Wschodniego w progu epoki brązu, Katalog stanowisk, [dostęp 18 kwietnia 2016], < http://www.staff.amu.edu.pl/~jacwierz/index.php?go=0000c_pl_kat>.

Ryc. 1. Siekierka brązowa, Strumiany, gm. Stargard. Rys. K. Bucka, MAH w Stargardzie

Ryc. 2. Siekierka brązowa, Strumiany, gm. Stargard. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie